

ИЗВЕШТАЈ О НАЧИНУ ПРИМЕНЕ ОДОБРЕНОГ ПРОГРАМА И ЊЕГОВИМ ЕФЕКТИМА У ПРАКСИ

Каталожки број програма 5

Назив програма Сарадња школских библиотекара и наставника у развијању читалачке културе и информационе и медијске писмености ученика

1. Од добијања одобрења за реализацију програма:

- Одржали сте 5 обука
- Нисте одржали ниједну обуку, а разлози за то су:

2. Опишите начине на које сте пратили како су учесници ваших обука примењивали стечена знања и вештине у пракси:

Начини праћења су:

- стална комуникација са полазницима током два дана трајања семинара и праћење израде задатака и њихове презентације, посебно оних у вези са планирањем и организацијом часова и активности за подстицање читалачке културе и развијање информационе и медијске писмености ученика у пракси,
- комуникација уживо између предавача и полазника и међу полазницима омогућила је одличну размену искустава из свакодневног рада током дискусија и дала прилику полазницима да изнесу своје утиске о програму обуке и процене садржај и ефекте који обука за њих има,
- комуникација са полазницима након обуке: лични контакти, посебно са полазницима који су се укључили у пројекат којим се подстиче развијање читалачке културе ученика и информационе и медијске писмености *Оштро Перце* (аутори А. Танчић и С. Галушка), телефонски разговори, имејл преписка у вези са преузимањем материјала са семинара и организацијом и реализацијом различитих активности у школама, кроз које су полазници примењивали стечена знања и вештине у пракси,
- праћење реализације активности, посебно за полазнике који су учествовали у пројекту *Оштро Перце*, у периоду новембар 2014. - април 2015. године и октобар 2015. - април 2016. године (у вези са набавком књига, избором најбољих ученичких радова и њиховом презентацијом, учешћем на завршном сусурету...), као и активности у оквиру општинских такмичења *Читалачка значка* (А. Танчић је сарађивала са полазницима из Београда и пратила њихове активности током 2015/2016.) и *Читам, па шта?* (С. Галушка је сарађивала са полазницима из ОШ „Свети Сава“ и пратила њихове активности.)
- договор о изради прилога и извештаја о примени стечених знања и вештина у пракси.

3. Да ли сте били у могућности да примените све предвиђене начине праћења?

- Да
- Не, разлози за то су:

- 4. Прилог - документација која илуструје начин/е праћења: пример упитника или образац извештаја о консултацијама/супервизијама са учесницима обуке; називе радова излаганих на стручним скуповима (са називом, датумом и местом одржавања скупа); линк ка адреси образовног портала/сајта на ком се реализују активности учесника/налазе се примери радова учесника обуке/деце/ученика... послати уз овај документ.**

2014/2015. - На сајту Супер учење, <http://www.superucenje.org.rs/rezultati/>, постављен је извештај аутора о одржаним обукама, а на страни http://www.superucenje.org.rs/rezultati/postignuca_2/ постављени су прилози о реализацији планираних часова/активности, у којима су презентовани и радови ученика, и тако су промовисана постигнућа учесника обуке и резултати примене програма обуке у пракси.

2015/2016. – На сајту Супер учење објављени су резултати конкурса у оквиру пројекта Оштро Перце, http://www.superucenje.org.rs/perce/perce_2015_16/rezultati_konkursa/ и радови ученика, http://www.superucenje.org.rs/kategorija/nagrade_2015_2016/, као и извештај о реализацији пројекта Оштро Перце 2015/2016, http://www.superucenje.org.rs/perce/perce_2015_16/ и тако су промовисана постигнућа учесника обуке и резултати примене програма обуке у пракси.

5. Наведите резултате анализе примене вашег програма у пракси (до 1500 речи):

1. Предавачи су проверавали примену знања и вештина која су полазници стекли током два дана обуке кроз израду различитих задатака. Сви полазници су у дискусијама радо говорили о свом раду, процењивали су лични ниво информационе и медијске писмености (ИМП) и ниво сарадње са наставницима у реализацији ОВ рада и на побољшању читалачке културе ученика.

У оквиру радионица су практично применили стечена знања и показали одлично умеће у анализи медијских садржаја (чланци у недељним и дневним новинама, рекламе, филм, интернет стране), као и у креирању различитих медијских порука (извештај о активностима или прилог, чланак, за школске новине, сајт школе и сл.). Затим су осмишљавали план активности којима се развијају читалачка култура ученика и ИМП ученика, а они који су већ имали искуства у овој области израдили су кратки приказ већ реализоване активности. Уз то, говорили су и о могућим наставним материјалима које би припремили за ученике.

У дискусији су похвалили презентоване идеје и размотрили начин на који би неке од њих могли да примене у својим срединама. Тако су библиотекари средњих школа у Новом Саду (семинар одржан у мају 2015.) предложили да се искористи пример школе домаћина, који је представила Пламенка Лаћарац, у вези са подстицањем ученика средњих стручних школа на читање поезије организовањем такмичења у рецитовању на нивоу града. У београдској групи (семинар одржан у мају 2015.) осмишљене су активности у којима би учествовале две средње школе (из Свилајнца и Крушевца) и две основне (из Крушевца), а у вези са израдом рекламног материјала за средње стручне школе и његовог представљања ученицима осмог разреда основних школа у оквиру пројекта Професионална оријентација на крају осмог разреда.

Полазници семинара у децембру 2015. и мају 2016. године су изнели занимљиве идеје о реализацији активности, али су представили и већ реализоване активности на следеће теме: Бајке у образовању и васпитању, Толеранција, Професионална оријентација, Стогодишњица рођења Бранка Ћопића...¹

Та врста размене искустава и успостављање сарадње је оно што су полазници оценили као веома важан и успешан део обуке, који ће свакако допринети побољшању даљег рада.

¹ Основна школа „Никола Тесла“ Винча, Бајке у образовању и васпитању, <http://www.osteslavinca.znanje.info/index.php?option=content&task=view&id=606&Itemid=356>

2. Предавачи су у оквиру обрађених тема семинара представили пројекат Оштро Перце², којим се подстиче развијање читалачке културе ученика и информационе и медијске писмености (аутори, А. Танчић и С. Галушка), као и наставни материјал намењен ученицима и наставницима и позвале колеге да се прикључе дешавањима у пројекту и/или искористе дати материјал на најбољи начин. Неколико полазника је учествовало у програму претходних година, они су у дискусији говорили о својим искуствима и начину на који је он допринео побољшању њихове ИМП, повећању сарадње између наставницима и библиотекара, као и подстицању ученика на читање и развијање креативности. Полазници су позвани да се прикључе пројекту.

У програму Оштро Перце 2014/2015. учествовало је шест полазника, а у програму 2015/2016. године осам полазника. Њихови прилози показују да се примена програма семинара одвијала у више области рада школе: побољшање сарадње између наставника и библиотекара, повећање интересовања ученика за читање савремених дела дечије књижевности, развијање информационе и медијске писмености ученика кроз проналажење информација за израду задатака и креирању разноврсних медијских порука. После представљања семинара и наставног материјала на нивоу школе (хоризонтално учење, стручно усавшавање у установи) наставници и библиотекари су организовали разноврсне заједничке активности/часове чији су резултати:

- представљање пројекта ученицима и подстицање интересовање за читање предвиђених текстова и коришћење наставног материјала за ученике,
- читање текстова (прича, песама, романа) и провера разумевања прочитаног,
- илустровање прочитаних текстова, израда стрипова и сликовница,
- писање приказа романа,
- представљање романа кроз трејлере,
- писање песама и прича по узору на прочитане,
- израда групних радова - драматизација текстова Бранка Ћопића, припремање и организовање представа за ученике свих узраста основне школе,
- облежавање стогодишњице рођења Бранка Ћопића кроз различите програме,
- израда ликовних радова: портрети Бранка Ћопића, корице за прочитане књиге, плакати,
- избор најбољих радова и постављање на Фејсбук страни Издавачке куће „Одисеја“³, која је сарадник у пројекту, страни Фејсбук групе „Оштро Перце“⁴ и веб странама књижара Вулкан⁵ и Делфи⁶, такође, сарадника у пројекту, чиме су презентована постигнућа ученика,
- израда мултимедијалних прилога и презентација активности и њихово постављање на школске веб стране (ОШ „Милорад Мића Марковић“, <http://www.osmiloradmarkovic.edu.rs/perce> и ОШ „Свети Сава“, <http://www.ossvetisavabg.edu.rs/index.php/vesti/vesti/259-ostro-perce-2016>),
- постављање изложби дечијих ликовних радова у школи,
- присуство завршном сусрету пројекта у априлу 2015. године, дружење ученика, библиотекара и наставника, презентовање најбољих радова и додела награда,
- присуство завршном сусрету пројекта у априлу 2016. године, дружење ученика, библиотекара и наставника, презентовање најбољих радова и додела награда.

У активностима пројекта учествовао је велики број ученика из двадесетак школа, у одељењима нижих разреда врло често сви ученици. Важно је напоменути да су полазници обуке из новембра 2014. представили семинар и пројекат колегама библиотекара у локалној средини (општински активи библиотекара) и да су се, захваљујући томе, у Оштро Перце 2014/2015. укључиле још четири школе, а 2015/2016. пет нових школа.

² Супер учење, http://www.superucenje.org.rs/perce_2014_15/, Е-курс и наставни материјал, <http://superucenje.org.rs/ucenje/course/view.php?id=2>

³ Фејсбук страна ИК „Одисеја“, <https://www.facebook.com/pages/Odiseja-izdava%C4%8Dka-ku%C4%87a-Publishing-House/343125142428481?ref=ts&fref=ts>
<https://www.facebook.com/343125142428481/photos/pcb.799158263491831/799157820158542/?type=1&theater>

⁴ Фејсбук група „Оштро Перце“ <https://www.facebook.com/groups/ostroperce/>

⁵ Књижара Вулкан <http://www.knjizare-vulkan.rs/dzukac-kuco/47258>

⁶ Књижара Делфи https://www.delfi.rs/knjige/10189_tragom_dzinovskog_lenjivca_knjiga_delfi_knjizare.html

3. Библиотекар Основне школе „Марко Орешковић“, који је похађао семинар, представио је пројекат Оштро Перце колегама у школи и заједно са наставницима разредне наставе, српског језика и ликовне културе учествовао у њему. Треба истаћи да су ученици ове школе израдили многобројне ликовне и литерарне радове и мултимедијалне презентације и организовали програм обележавања стогодишњице рођења Бранка Ћопића.

Активности и коначни производи, дечији радови, представљени су на школској веб страници⁷ и кроз прилоге на Youtube⁸. Прикази романа су постављени на Фејсбук страни ИК „Одисеја и за то је добијена награда за најактивнију школу у слању приказа.

Осим тога, библиотекар и наставници су организовали и учествовали и у другим активностима којима су подстицани читалачка култура и ИМП ученика, као што су литерарно-ликовни конкурси „Читалачка значка“, „Читам, па шта?“ пројекат Уђи у бајку, такмичења „Мој крај приче“⁹ „Фестивал кратких драмских форми деце и младих Београда“¹⁰ и сл.

Прилози показују да се примена програма семинара одвијала у областима наставе и учења, сарадње са локалном заједницом, стручног усавршавања и промоције рада школе, и утицала на побољшање целокупног рада школе.

4. Полазници обука су применили стечена знања и вештине кроз реализацију многобројних заједничких часова/активности наставника и библиотекара. Искуство изнесено у прилозима показује да су:

- користили материјал са обуке за реализацију стручног усавршавања на нивоу школе и у локалној заједници кроз приказ активности,
- успоставили бољу сарадњу са наставницима, користили идеје са семинара за организацију програма/часова кроз заједничке часове редовне наставе, угледне часове, пројекте, интердисциплинарску наставу,
- кроз те активности успешно су повезивали програм рада школског библиотекара и наставне програме различитих предмета и указивали колегама на важност подучавања ученика информационој и медијској писмености,
- развијали читалачку културу ученика, подучавали их информационој и медијској писмености и подстицали их на критичко мишљење и креативност посебно кроз активности за обележавање важних дана и догађаја: стогодишњица рођења Бранка Ћопића, Међународни дан поезије, Међународни дан дечије књиге, Светски дан књиге и ауторских права, Дан планете Земље,
- уводили иновације у свој рад кроз примену различитих наставних метода и облика рада, као и примену ИКТ-а,
- израђивали наставни материјал самостално и у сарадњи са колегама,
- позвали госте да присуствују активностима/часовима и иницирали и организовали стручно усавршавање у установи,
- учествовали у активностима локалне средине и укључивали се у пројекте којима се побољшавају читалачке навике и ИМП ученика (*Читалачка значка, Читам, па шта? ...*)
- презентовали и промовисали свој рад и постигнућа ученика кроз прилоге за веб страну школе и школски лист, као и на другим одговарајућим веб странама.

⁷ Основна школа „Марко Орешковић“ Нови Београд, Завршни сусрет пројекта „Оштро Перце 2014/2015“, <http://www.osmarkooreskovic.edu.rs/aktivnosti/ostro-perce-2015>,

⁸ Представа „Магапеће године“, <https://www.youtube.com/watch?v=mkRVO4uNLYY>, Мултимедијалне презентације <https://www.youtube.com/watch?v=ei8ViGh7YNU&app=desktop> и <https://www.youtube.com/watch?v=8BcsuXp0yQY>

⁹ Основна школа „Марко Орешковић“ Нови Београд, Конкурс „Осмех босоног детинства“, <http://www.osmarkooreskovic.edu.rs/aktivnosti/osmeh-bosonogog-detinstva>, Читалачка значка 2015, <http://www.osmarkooreskovic.edu.rs/aktivnosti/citalacka-znacka-2015>, Пројекат „Уђи у бајку!“, <http://www.osmarkooreskovic.edu.rs/aktivnosti/udji-u-bajku>,

Такмичења, <http://www.osmarkooreskovic.edu.rs/aktivnosti/takmicenja-2014-2015>

¹⁰ Основна школа „Марија Бурсаћ“ Београд, Фестивал кратких драмских форми деце и младих Београда, <http://osmb.edu.rs/21-takmicenja/117-nagrada-za-najbolji-dramski-tekst-na-gradskom-takmicenju>

5. Полазници овог семинара применили су стечена знања и вештине са обуке кроз реализацију заједничких часова/активности наставника и библиотекара. За њих су израдили припреме за часове или прилоге/извештаје, који су постављени на сајту Супер учење. Тако су промовисана постигнућа учесника обуке, као и радови и постигнућа ученика, и резултати примене програма обуке у пракси. Прилози показују да је програм семинара веома успешно примењен у пракси и да су остварени су сви планирани исходи програма и ефекти:

а) Наставници су применили знања и осмишљавали активности/часове и укључивали се у пројекте у области повећања читалачке културе ученика и промоције читања из забаве и задовољства и развијања ИМП ученика, иновирали су рада кроз коришћење различитих наставних материјала и ИКТ-а, развијали ИМП ученика и колега, организовали различите облике стручног усавршавања у установи.

б) Ученици су читали и разговарали о прочитаном, критички процењивали садржаје, водили читалачки дневник и писали приказ књиге, стекли основна знања из области ИМП и показали да су креативни и учествовали су у активностима за подстицање читања и обележавања важних дана у вези са књигом и читањем.

Све ово упућује на закључак да су планирани циљеви обуке у потпуности остварени.

6. Наведите пример који по вашем мишљењу најбоље илуструје остваривање планираних ефеката вашег програма у пракси:

2014/2015. - Реализација пројекта *Оштро Перце* у ОШ „Марко Орешковић“ кроз сарадњу библиотекара и наставница разредне наставе, српског језика и ликовне културе повезала је садржаје више наставних предмета (српски језик, ликовна култура, музичка култура и слободне активности). Ученици од другог до шестог разреда су научили да проналазе изворе информација потребне за решавање задатка, развијали критичко мишљење и повезивали знања из више предмета, учили да разумеју одређену медијску поруку, одређују њене елементе и критички је анализирају и тиме стицали компетенције за целоживотно учење. Али, оно што је обележило овај пројекат је развијање креативност и умеће креирања различитих медијских порука: писање текстова (текст за стрип и драматизацију), израда ликовних радова (цртежи за стрип, панои, плакат, корице за књигу, цртежи као део сценографије), глумачко умеће.

Тиме су остварени сви планирани ефекти програма у пракси.

2015/2016. - Реализација пројекта *Оштро Перце* у ОШ „Марија Бурсаћ“ започела је учешћем на конкурс „Зашто волим библиотеку“ у октобру 2015. Ученици другог разреда су заједно са наставницом и библиотекарком саставила драмски текст за који су добили посебну награду за групни рад. Посебну награду добила је и једна ученица која учи по прилагођеном програму, као и ученик петог разреда, Никола Топаловић, који је освојио другу награду. Драмски текст је искоришћен и за припремање позоришне представе која је приказана на Скупштини Друштва школских библиотекара, а затим и на Фестивалу кратких драмских форми деце и младих Београда, где је освојио награду за најбољи (оригинални) драмски текст у категорији млађег школског узраста. Стручни жири је истакао да „представа има за циљ популаризацију библиотека, књига и лепе књижевности, уопште“. Нагласили су „да је реч о едукативној и савременој причи која је неопходна данашњим генерацијама које већи део свога времена проводе уз техничке уређаје, компјутере, мобилне телефоне итд“.

Тиме су остварени сви планирани ефекти програма у пракси.

Пројекат *Оштро Перце* је по први пут реализован у ОШ „Свети Сава“ у Београду школске 2015/2016. године. Полазници семинара из ове школе (5 наставника разредне и предметне наставе) у сарадњи са библиотекарком, мотивисали су ученике да учествују у пројекту и израде одличне ликовне и литеране радове. Радови су приказани на веб страни школе, <http://www.ossvetisavabg.edu.rs/index.php/vesti/vesti/259-ostro-perce-2016>, и у школском листу, http://www.ossvetisavabg.edu.rs/files/mastarije_2.pdf.

7. Наведите установу (предшколска установа/школа) у којој је овај ефекат којим сте задовољни видљив, ко је аутор примера: наставник/васпитач/ стручни сарадник/директор (име и презиме и назив установе, место/град):

2014/2015. - Ефекат је видљив у Основној школи „Марко Орешковић“, Нови Београд у којој је Слободанка Сундаћ, полазник семинара, у сарадњи са колегама, током целе школске године организовала и учествовала у многобројним активностима којима се побољшава читалачка култура и развија информациона и медијска писменост ученика.

2015/2016. - Ефекат је видљив у Основној школи „Марија Бурсаћ“, Београд, у којој је Снежана Бабуновић, полазник семинара, у сарадњи са колегама, током целе школске године организовала и учествовала у многобројним активностима којима се побољшава читалачка култура и развија информациона и медијска писменост ученика.

8. Уколико бисте поново пријављивали програм на конкурс, да ли бисте нешто променили ради унапређивања примене програма у пракси?

Да, наведите шта:

Не

ХВАЛА НА САРАДЊИ